

Informasjonspakke til møtet i Europautvalget torsdag 2. mai 2013

Det vises til innkalling til møte i Europautvalget 2. mai 2013. Fra regjeringen møter arbeidsminister Anniken Huitfeldt og utenriksminister Espen Barth Eide. Stortingets faggruppe for EU/EØS-informasjon (utredningsseksjonen, stortingsbiblioteket og internasjonalt sekretariat) har utarbeidet nedenstående bakgrunnsinformasjon knyttet til sakene på dagsordenen, samt til enkelte andre aktuelle saker.

Arbeidsministeren vil etter planen redegjøre for:

- Høyesteretts dom i «verftssaken»
- Håndhevingsdirektivet til utsendingsdirektivet
- Lønns- og arbeidsvilkår i offentlige anskaffelser
- Endring i ferieloven
- Uttalelse fra EFTA-domstolen om vilkår for dagpenger for uekte grensearbeidere
- Lønnsgarantiordningen

Utenriksministeren vil etter planen redegjøre for:

- EØS-rådet 21. mai og pågående prosesser med EU
- Det Europeiske råd 22. mai
- Den økonomiske situasjonen i Europa
- EU-USA frihandelsavtaleforhandlinger
- Kommisjonsforslag om Europol
- Arbeidsprogrammet om EU/EØS-saker

Om utvalgte rettsakter i EØS-komiteen:

- Opphavsrett til musikk
- Tømmerforordningen

Andre aktuelle saker:

- Styrking av innvandrerarbeideres rettigheter
- Liberalisering av kabotasjereglene
- Høring i Europaparlamentet om forholdet mellom kull og gass

Arbeidsministeren redegjør for:

Høyesteretts dom i «verftssaken»

Utenlandske utstasjonerte arbeidere skal ha samme arbeids- og lønnsvilkår som norske verftsarbeidere. [Høyesterett ga 5. mars LO og Staten medhold](#) på alle punkter i verftsaken. Dommen var enstemmig.

[Ifølge Eurorett \(5/2013\) har dommen stor betydning](#) for det norske arbeidslivet, og den viser at Høyesterett både har vilje og evne til å foreta en grundig etterprøving av EFTA-domstolens resonnementer og rettsoppfatning.

«Vi er overrasket over at ikke Høyesterett legger mer vekt på rådet fra EFTA-domstolen», sa Svein Oppegård, direktør for arbeidsliv i NHO til [Aftenposten](#). LO-leder Roar Flåthen var på sin side svært godt fornøyd med at Høyesterett «tenker selv» og ikke bare godtar alt som kommer fra EFTA.

Saken gjelder allmenngjøring av tariffavtaler og en klargjøring av hvilke arbeids- og lønnsvilkår som skal gjelde for utenlandske arbeidere utstasjonert på norske verft. En gruppe verft gikk til sak mot staten ved Tariffnemnda i 2009 fordi de mente den norske forskriften om allmenngjøring av lønns- og arbeidsvilkår i skips- og verftsindustrien er i strid med EØS-retten. Arbeidsgiver- og arbeidstakerpartene gikk inn på hver sin side i saken, og Europautredningen omtaler den som «den mest prominente partskonstellasjonen i noen norsk rettsprosess om EØS-avtalen».

Staten og fagbevegelsen vant i tingretten (januar 2010) og i lagmannsretten (mai 2012). [EFTA-domstolen avga en rådgivende uttalelse](#) til Borgarting lagmannsrett om EØS-rettslige spørsmål knyttet til arbeidstid, utenbystillegg og kompensasjon for utgifter til reise, kost og losji. Uttalelsen fra EFTA-domstolen ble godt mottatt av arbeidsgiverne, som mente at medlemsbedrifter hadde vunnet frem på flere viktige punkter.

Høyesterett påla NHO og verftene å betale motpartens sakskostnader: 1,8 millioner kroner til staten, 1,5 millioner kroner til LO og 655.000 kroner for Fellesforbundet. Høyesterett sier til NTB at kostnader er idømt selv om saken har sine prinsipielle sider, fordi det ikke var tvil om utfallet.

Tilgangen på innleide arbeidstakere fra EU-land har blitt vurdert som en viktig forutsetning for å sikre fortsatt virksomhet ved norske verft og som alternativ til utflytting av produksjon til lavkostland. Runar Rugtvedt i Norsk Industri sier til [Klassekampen](#) 23. februar at EUs vikarbyrådirektiv har bidratt til en unødvendig kostnadsøkning på innleid arbeidskraft, og han er bekymret for at norsk leverandørindustri har tapt en rekke milliardkontrakter på norsk sokkel. LO mener at å skylde på vikarbyrådirektivet er «skivebom».

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Håndhevingsdirektivet til utsendingsdirektivet

Europakommisjonen ønsker å styrke håndhevelsen av utsendingsdirektivet, og la fram et forslag til direktiv i mars i fjor. Utsending (også omtalt som utstasjonering) brukes om personer som sendes ut av sin arbeidsgiver i ett EU-land for å jobbe i et annet EU-land. Europeisk fagbevegelse har presset på for en revisjon av utsendingsdirektivet, etter at flere EU-dommer har ført til en svekkelse av de kollektive rettighetene og av muligheten til å regulere arbeidsmarkedet. I stedet for å endre direktivet har Kommisjonen valgt å komme med forslag til regler om håndhevelse av direktivet.

[Regjeringen mener](#) forslaget til håndhevingsdirektiv er «et viktig skritt i riktig retning», og mener formålet om en bedre etterlevelse av utsendingsdirektivet i utgangspunktet er positivt. Imidlertid er regjeringen kritisk til artikkel 9 og 12 i forslaget.

- Artikkel 9: Forslaget om en uttømmende liste over hvilke kontrolltiltak som er tillatt. Regjeringen støtter ikke forslaget, og [utenriksminister Espen Barth Eide sa i Europautvalget 3. desember](#) at det «kan legge bånd på mulighetene til å iverksette målrettede og effektive tiltak for å motvirke useriøsitet, uanstendige arbeidsforhold og sosial dumping. Vi ønsker en åpen liste, slik at vi sikrer oss handlingsrom til å tilpasse reglene om kontrolltiltak til det norske systemet og eventuelle framtidige behov». Regjeringen antar at forslaget vil få betydning for dagens regelverk knyttet til id-kort i bygg- og anleggsbransjen, registreringsplikt for bemanningsforetak og godkjenningsordningen i renholdsbransjen.
- Artikkel 12: Solidaransvar - hvilket ansvar et selskap skal ha for underleverandører. Regjeringen er positiv til at solidaransvar innføres, men peker på at forslaget er betydelig snevrere enn den norske ordningen. Det legges til grunn at dette likevel ikke er til hinder for at man kan opprettholde den norske ordningen.

I tillegg mener regjeringen det er behov for å klargjøre hvilke regler som gjelder dersom en arbeidstaker ikke regnes som utsendt (artikkel 3), og hvilke konsekvenser forslaget om administrative bøter og straffer mellom landene vil ha (kapittel VI).

[EØS/EFTA-kommentarer](#) ble sendt Kommisjonen og Parlamentet i januar i år. Disse tar også opp problemer med en uttømmende liste og at enkelte land har mer omfattende regler for solidaransvar.

Direktivforslaget er til behandling i Rådet og Europaparlamentet. Det er stor avstand mellom medlemslandene når det gjelder artikkel 9 og 12. Da [rådet debatterte saken i desember](#) fastslo formannskapet at det ikke hadde vært mulig å gjøre framskritt når det gjelder å finne et kompromiss knyttet til disse to artiklene.

Saksordfører i Europaparlamentet, Danuta Jazlowiecka (EPP, Polen), la 8. november fram et [utkast til innstilling](#), som blant annet støtter Kommisjonens forslag om en uttømmende liste over kontrolltiltak. Hun tar også til orde for bedre informasjon til arbeidstakere og bedrifter og økt administrativt samarbeid. Hun presenterte sin rapport i arbeids- og sosialkomiteen 28. november etterfulgt av en rekke innlegg fra øvrige medlemmer. Det var svært ulike oppfatninger på mange områder. Dette gjelder bl.a. uttømmende lister over kontrolltiltak,

solidaransvar og grunnleggende spørsmål om dette faktisk handler om retten til tjenesteytelser eller beskyttelse av arbeidstakere. Den foreløpige datoen for plenumbehandling i Parlamentet er 23. oktober.

Solidaransvar, at hovedarbeidsgiver er ansvarlig for at alle tjenesteytere nedover i kontraktskjeden utbetaler lønn i samsvar med tariffavtalene i vertslandet, blir innført i Sveits fra juli i år. Dette kommer som et initiativ fra arbeidstakerorganisasjoner og er et av flere tiltak fra sveitsiske myndigheter for å hindre sosial dumping.

[Monti II-forordningen](#) ble lagt fram samtidig med håndhevingsdirektivet, som en «pakke». I september trakk Kommisjonen tilbake forslaget etter at tolv nasjonale parlament for første gang [benyttet det «gule kortet»](#).

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Lønns- og arbeidsvilkår i offentlige anskaffelser

Europakommisjonen la i desember 2011 fram tre forslag om [modernisering av reglene for offentlige anskaffelser](#). Fra norsk side har man vært opptatt av å påvirke ulike forslag om å ta inn referanser til ILO-standarder og ILO-konvensjon nr. 94 i reglene. [Regjeringen ønsker](#) at direktivet ikke skal være til hinder for at et medlemsland skal kunne oppfylle forpliktelsene som følger av ILO-konvensjon nr. 94, noe som blant annet betyr at man skal kunne stille krav om lønns- og arbeidsvilkår ved offentlige innkjøp.

Direktivforslaget har også vært aktuelt i forbindelse med [ESA-saken mot Norge](#) med påstand om at forskriften om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter er i strid med EØS-reglene. Rett før jul avsluttet ESA saken mot Norge og viste til at det var gjort enkelte endringer i forskriften og at flere områder i arbeidslivet dekkes av allmenngjorte tariffavtaler.

[Indre markedskomiteen \(IMCO\)](#) i Europaparlamentet stemte over endringer av anskaffelsesdirektivet 24. januar. Det var flertall for at det skal tas sosiale hensyn i forbindelse med offentlige anskaffelser, og at det åpnes for at medlemsland kan gjøre underleverandører ansvarlig for den neste i kjeden og at underleverandører skal leve opp til kravene i direktivet. Vedtaket var langt på vei i tråd med innspill fra den norske regjeringen.

Det foregår for tiden trilogiforhandlinger mellom Parlamentet, Rådet og Kommisjonen. Ifølge [Europolitics](#) er det forventet at Europaparlamentet og Rådet blir enige om visse obligatoriske krav for å ivareta sosiale hensyn i forbindelse med offentlige anskaffelser: «The Council is showing more flexibility, pushed by several states, such as Austria, France, Italy, and Sweden - and the Commission». Det er imidlertid fortsatt diskusjon om hvor omfattende ansvar en underleverandør skal ha for sosiale forhold hos underleverandører.

Saksordfører i EP ønsker en løsning der kontrakt ikke må tildeles til den med laveste pris, men i stedet det mest «økonomiske» tilbudet. Dette skal beregnes ved å ta hensyn til bl.a. sosiale forhold. Motstandere av forslaget viser til at verdien av slike forhold er vanskelig å beregne og at en slik løsning derfor åpner for vilkårlighet i kontraktstildelingen.

Det er fortsatt stor avstand mellom EU-institusjonene på andre sentrale punkter i direktivforslaget, blant annet om man skal kreve at kontrakter over 500 000 euro skal deles opp. Det er også uenighet om hvilke maksimumskrav oppdragsgiver kan stille til leverandørenes omsetning og kapital, om man skal kunne avvise uvanlig lave tilbud og om oppdragsgiver skal ha mulighet til å betale direkte til underleverandører. Norge støtter ikke det siste forslaget, fordi forslaget går tvers av etablerte ansvarslinjer i kontraktsforhold.

Partene håper på enighet før sommeren og vedtak i Parlamentet i september.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Endring i ferieloven

Arbeidsdepartementet foreslår å endre ferieloven for å bringe norsk rett i overensstemmelse med EU-retten, særlig [arbeidstidsdirektivet](#). Bakgrunnen for endringene er en EU-dom fra 2012 og vurderinger gjort av EFTAs overvåkingsorgan ESA. Direktivet pålegger medlemslandene å sikre at enhver arbeidstaker skal ha en årlig betalt ferie på minst fire uker, og at minimumsperioden for årlig betalt ferie ikke kan erstattes av en økonomisk godtgjøring, unntatt når arbeidsforholdet opphører.

I [høringsnotatet fra departementet](#) vises det til en [EU-dom C-78/11](#) om at en arbeidstaker har rett til ny ferie dersom han blir midlertidig arbeidsufør i løpet av den fastsatte ferien. Departementet mener at ferieloven ikke er i tråd med dommen og viser også til at ESA har stilt spørsmål ved om ferieloven er i overensstemmelse med arbeidstidsdirektivet. I tillegg har ESA konkludert med at ferielovens bestemmelser om adgang til å få utbetalt feriepengene for ikke avviklet ferie er for vide og for uklare.

Endringene i ferieloven vil bety at ferie i større grad kan kreves utsatt ved sykdom oppstått i ferien. I dag stilles det blant annet krav til at man må ha vært syk minst seks dager i ferien. Ikke-avviklet ferie på grunn av sykdom eller foreldrepermisjon må avvikles eller overføres til året etter. Departementet antar at endringene kan få økonomiske og administrative konsekvenser for arbeidsgivere. Videre kan det ikke utelukkes noe økt press på legene.

Direktivet har et minimumskrav om årlig betalt ferie på minst fire uker. Ferieloven gir arbeidstaker rett på 25 virkedager ferie hvert år, med 6 dager ekstra for de over 60 år. Departementet har vurdert om man skal ha særregler for det som går ut over 4 uker, men har konkludert med at man skal ha like regler for all lovbestemt ferie. Dette støttes av blant andre [LO](#), [Statens arbeidsmiljøinstitutt](#) og [Arbeidstilsynet](#).

[Arbeidsgiverforeningen Spekter](#) advarer mot å gjøre endringer i loven ut over det som er strengt nødvendig for å tilfredsstille kravene i direktivet. De foreslår at retten til å få overført ferie som ikke er avviklet på grunn av sykdom begrenses til fire ukers ferie, som er direktivets minimum.

[NHO](#) ser heller ingen grunn til å gå ut over direktivets minimumsregler og peker på at «i den grad arbeidstaker gis rett til ny ferie på grunn av sykdom, vil det i de fleste tilfelle føre til en tilsvarende lønnsutgift for arbeidsgiver fordi fraværet normalt vil falle i arbeidsgiverperioden.

Behovet for vikarer vil øke og det vil medføre økte administrative utgifter. Samlet sett vil dette medføre ikke ubetydelig økte utgifter for arbeidsgiver. Utgiftene vil selvsagt øke ytterligere hvis anvendelsesområdet for de foreslåtte regler utvides ut over det som er nødvendig».

[Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet](#) (FAD) viser i høringsuttalelsen til at kravet om at man må ha vært syk i minst seks dager ikke har vært praktisert av staten.

[Kommunal- og regionaldepartementet](#) viser til krav i utredningsinstruksen og ber om at de økonomiske og administrative konsekvensene, også konsekvensene for kommuner og fylkeskommuner, tallfestes og synliggjøres i det videre arbeidet.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Uttalelse fra EFTA-domstolen om vilkår for dagpenger for uekte grensearbeidere

Trygdelovens §4-2 «[For å ha rett til dagpenger må medlemmet oppholde seg i Norge](#)» er ikke forenelig med EØS-retten. Det [slår EFTA-domstolen fast i en rådgivende uttalelse](#) til Borgarting lagmannsrett i mars i år.

EFTA-domstolens uttalelse bygger på den gamle trygdeforordningen fra 1971, og gjelder retten til dagpenger fra Norge for en svensk statsborger som hadde sitt siste arbeid i et norsk selskap på Svalbard før han ble arbeidsledig. Svensken omtales som en helt arbeidsløs uekte grensearbeider. «Uekte» betyr at han arbeidet i Norge og hadde bosted i et annet EØS-land, men at han ikke reiste tilbake til hjemlandet sitt regelmessig minst én gang i uken. På grunn av dette ble han ikke omfattet av bestemmelsene i forordningen som regulerte grensearbeidere – han ble altså ikke ansett som en grensearbeider i forordningens forstand. Den svenske borgeren fikk avslag fra NAV på kravet om dagpenger, men [Trygderetten opphevet avslaget](#) i en kjennelse fra 2009. Arbeidsdepartementet har anket avgjørelsen til Borgarting lagmannsrett.

EFTA-domstolen viser til [EUs trygdeforordning \(1408/71\)](#) og uttaler blant annet at:

- Forordningen skal sikre ytelser ved arbeidsledighet på de vilkår som er mest gunstig for å søke nytt arbeid. Et krav om faktisk tilstedeværelse gjør at valget blir alvorlig svekket.
- Det norske regelverket gjør at forordningens overordnede mål om størst mulig bevegelsesfrihet for uekte grensearbeidere ikke kan nås.
- Det har ikke betydning for den generelle tolkningen av artikkel 71 i forordningen at den arbeidsledige bor i et naboland, og at det dermed er praktisk mulig å møte ved arbeidsformidlingen i Norge.
- Selv om EØS-landene beholder myndigheten til å fastsette vilkårene for medlemskap i trygdeordninger, kan vilkårene ikke ha den konsekvens at de utelukker personer som etter forordningen skal være underlagt trygdeordningen.

[Eurorett skriver i siste nummer \(7/2013\)](#) at «Dette reiser atskillige utfordringer knyttet til kontrollen med at arbeidsledige er reelt arbeidsledige, og reelt arbeidssøkende. Arbeidsledighetstrygd etter norske regler kan langt overstige lønn i andre EØS-land».

Uttalelse fra EU-domstolen om vilkår for arbeidsløshetsytelser for atypiske grensearbeidere

[I april i år kom en EU-dom som omhandlet helt arbeidsløse atypiske grensearbeidere.](#)

«Atypiske» betyr at grensearbeiderne har opprettholdt personlige og faglige bånd til den staten hvor de sist arbeidet. I motsetning til den norske dommen, hvor en «uekte grensearbeider» ikke er sett på som en grensearbeider i forordningens forstand, er en atypisk grensearbeider å regne som grensearbeider i forordningens forstand. Denne dommen er basert på den nye 2004-forordningen. [Den nye trygdeforordningen ble tatt inn i EØS-avtalen i juli 2011](#), og nytt regelverk trådte i kraft i Norge i juni 2012. I saken fikk Nederland støtte for at helt arbeidsløse grensearbeidere skal motta dagpenger fra det landet personen bor i. Dette skal også gjelde selv om personen har opprettholdt en sterk personlig og faglig tilknytning til det landet hvor han sist var ansatt.

Saken gjelder tre grensearbeidere som har vært ansatt i Nederland men bosatt utenfor landet. Dommen går mot en tidligere dom (Miethe-dommen C-1/85) som var basert på trygdeforordningen fra 1971. [Den nye trygdeforordningen \(883/2004\)](#) skal, ifølge EU-domstolen, tolkes annerledes. De aktuelle bestemmelsene i den nye forordningen kan således sies å være mer statsvennlig og legge mindre vekt på den frie bevegelighet av arbeidskraft. Helt arbeidsløse grensearbeidere må etter ny forordning søke arbeidsløshetsytelser i bopelsstaten – selv om de har opprettholdt personlige og faglige bånd til staten de har arbeidet i (altså selv om de er atypiske grensearbeidere).

Den eneste forskjellen vi kan lese ut fra de to dommene (Miethe og C-433/11), er at de atypiske grensearbeiderne blir behandlet annerledes etter ny forordning enn etter gammel forordning; etter ny forordning spiller det ingen rolle om grensearbeiderne har opprettholdt personlige og faglige bånd til staten de sist arbeidet i. Etter gammel forordning hadde dette imidlertid betydning; om man var en atypisk grensearbeider ble man likevel behandlet under regler som egentlig ikke gjaldt grensearbeidere – og disse reglene var mer gunstige (for den arbeidsløse), for den arbeidsløse kunne da velge hvor man ville få arbeidsløshetsytelser fra. Etter ny forordning er denne valgfriheten borte for de atypiske grensearbeiderne; hvis man først regnes som grensearbeider, spiller det ingen rolle hvor «atypisk» man er.

[Danmark har hatt interesse i saken](#) og støttet den nederlandske regjeringen. Danmark har siden den nye trygdeordningen trådte i kraft ikke gitt «Miethe-status» til grensearbeidere. Miethe-dommen omtales også i EFTA-domstolens uttalelse til Borgarting lagmannsrett.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Lønnsgarantiordningen

Norge kan ikke opprettholde regelverket om at arbeidstakere må melde seg som arbeidssøker for å få dekket lønnskrav etter konkursåpning. Denne typen lønnskrav gjelder for eksempel lønn i oppsigelsestiden. Det kommer fram i [et åpningsbrev fra EFTAs overvåkingsorgan ESA](#),

sendt Arbeidsdepartementet 27. februar. Dette er første steg i traktatbruddprosedyren, og departementet må svare innen to måneder.

[Lønnsgarantiforskriftens § 3-3](#) sier at for å få dekket krav opptjent etter konkursåpning er det et vilkår at arbeidstakeren innen 14 dager har meldt seg til NAV som arbeidssøker og tar passende tilbudt arbeid. ESA viser til en [EU-dom fra 2011](#) (C-435/10) som slår fast at kravet om at en arbeidstaker må melde seg som arbeidssøker umiddelbart for å sikre krav i konkursboet er [i strid med EUs insolvensdirektiv](#). Det understrekes at det ikke er anledning til å ha nasjonal lovgivning som stiller andre begrensninger for lønnsgarantidekning enn de fire vilkårene som uttrykkelig følger av direktivet.

Ifølge ESAs åpningsbrev mener norske myndigheter at det norske kravet er et viktig tiltak for å fremme et velfungerende arbeidsmarked, og at man vurderer kravene som rimelige og i tråd med direktivet. Konkret vises det til at den norske forskriften åpner for at man kan gjøre unntak fra meldeplikten til NAV dersom det er rimelig ut i fra arbeidstakerens personlige forhold og livssituasjon. Dette kan for eksempel være knyttet til at man har vært aktiv på jobbmarkedet, startet eget firma eller fulltidsstudier. Norske myndigheter peker på at et krav tilsvarende det som ble undersøkt av EU-domstolen ville ha blitt dekket ut fra unntaket i den norske forskriften.

[*Tilbake til innholdsfortegnelsen*](#)

Utenriksministeren redegjør for:

EØS-rådet 21. mai og pågående prosesser med EU

EØS-rådet holder 21. mai sitt 39. møte i Brussel. Dagsordenen er ennå ikke ferdigstilt, men i tillegg til aktuelle EØS-saker står normalt også en politisk dialog om andre internasjonale spørsmål på dagsordenen (f.eks. Midtøsten, Afrika...), samt en orienteringsdebatt på spesifikke EU/EØS-temaer. Når det gjelder aktuelle EØS-saker, ønsker utenriksministeren å fokusere på følgende i Europautvalget 2. mai: [EUs gjennomgang av EØS-samarbeidet](#), [EØS-utvidelsen med Kroatia](#), [handel med jordbruksvarer](#), og [EUs finanstillsyn](#).

EUs gjennomgang av EØS-samarbeidet

Rådet i EU vedtok 20. desember sine toårige [konklusjoner om forholdet til EFTA-landene](#). Rådet var svært positivt til Norge, Island og Liechtenstein, med få unntak i saker som sel og ostetoll (Norge) og makrell (Island). Det var langt mer kritisk til Sveits og gikk langt i å si at den «sveitsiske modellen» har nådd sin grense som integreringsmodell. Det pågår nå drøftelser mellom EU og Sveits om en institusjonell løsning, [jf. EU/EØS-nytt 24. april i år](#). Mht. EØS-avtalen understreket Rådet at den stort sett fungerer på en tilfredsstillende måte og ytret ønske om at gjennomgangen som nå finner sted i EFTA-gruppen i Rådet vil bekrefte avtalens relevans og nytte for alle parter. Utfallet av denne gjennomgangen vil normalt bli diskutert med EFTA-siden i EØS-rådet 21. mai.

Rådet vedtok i desember også [konklusjoner om de såkalte mikro-statene \(Andorra, Monaco, og San Marino\)](#). Rådet ønsker nærmere integrering av disse landene i det indre marked enten gjennom deltakelse i EØS eller gjennom nye avtaler basert på EØS-modellen. EEAS og Kommisjonen ble bedt om å lage en rapport før slutten av 2013 om de institusjonelle, politiske og økonomiske implikasjonene ved de to alternativene.

7. desember hadde EUs utenrikssteneste (EEAS) og Kommisjonen i et felles [arbeidsdokument](#) også støttet opp under Rådets oppfatning om at EØS-avtalen fungerer godt. Så godt, faktisk, at den fremstår som modell for integrering av andre land i det indre marked (særlig mikrostatene og Sveits). Det understrekes at man ønsker å se på forbedringer, *ikke* alternativer til avtalen. Samtidig er tonen i arbeidsdokumentet adskillig skarpere enn rådskonklusjonene. EEAS og Kommisjonen er svært kritiske til sen innlemmelse av rettsakter i EØS-avtalen og mener forsinkelsene i stor grad ligger på EFTA-siden. De mener dette i stor grad truer homogeniteten i det indre marked. Bruk av «handlingsrommet» oppfattes også som negativ. EEAS og Kommisjonen ber Rådet vurdere om EU i større grad bør bruke sanksjoner (artikkel 102 og 103) og at disse i så fall bør treffe så hardt at en selektiv strategi som de mener handlingsregelen legger opp til ikke lenger er nyttig. I etterkant har EEAS tonet ned språket og understreket at det ikke på noen måte er snakk om en ny type sanksjoner men eventuelt bruk av eksisterende regler på en mer aktiv måte.

EEAS og Kommisjonen etterspør også en fastere tilnærming til EFTA-deltakelse i EU-byråene. Dette er interessant for Norge (og også Island) jf. omtale av utfordringer ved deltakelse i nye EU-tilsyn, særlig i finanssektoren (se omtale nedenfor).

Se ellers omtale av saken i [informasjonspakken til Europautvalget 28. januar 2013](#).

Tilbake

EØS-utvidelsen med Kroatia

Kroatia blir det 28. medlemslandet i EU 1. juli i år, og forhandlinger om Kroatias deltakelse i EØS ble [innledet 15. mars](#). EU-ambassadør Atle Leikvoll leder den norske forhandlingsdelegasjonen. På møtet i mars ble partene enige om å fortsette samtalene i undergrupper på ekspertnivå.

Det tas sikte på at utvidelsen av EU og EØS skal skje samtidig 1. juli. Forhandlingene med Kroatia konsentreres særlig om tre områder:

- Unntaks- og overgangsordninger: Norge gis adgang til å innføre restriksjoner på fri bevegelse av personer i inntil syv år: De første to årene er det opp til medlemslandene om de vil ha overgangsordninger, og etter vurdering kan ordningene videreføres i tre år. Ordningene kan forlenges i enda to år, men bare dersom oppheving av restriksjonene vil føre til alvorlige forstyrrelser i arbeidsmarkedet. Norge åpnet arbeidsmarkedet for Bulgaria og Romania [fem år etter deres inntog i EU](#). Utenriksminister Espen Barth Eide sa i [Europautvalget 7. mars](#) at det «vil bli foretatt en nærmere vurdering av om vi skal benytte muligheten til å innføre restriksjoner». Arbeidsdepartementet har nettopp avsluttet [en høring](#) om dette, der arbeidsgiverorganisasjonene [melder](#) at de ikke ønsker overgangsordninger mens LO og Arbeidstilsynet er for slike ordninger. Sverige vil ikke innføre overgangsordning,

og i [Migrationsverkets vurdering](#) vises det til at samme beslutning ikke medførte negative konsekvenser ved utvidelsene i 2004 og 2007.

- Kompensasjon for bortfall av frihandel med fisk: Handelen mellom Norge og Kroatia reguleres i dag av en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Kroatia. Med enkelte unntak innebærer avtalen også frihandel med fisk og fiskeprodukter. Verdien av fiskeeksporten til Kroatia er beskjeden, med en verdi på om lag 23 millioner kroner i 2012. Norge vil be om kompensasjon som følge av at Kroatia overtar EUs importvern for fisk etter tiltredelsen til EU.
- EØS-midler: Norges bidrag til EØS-midlene utløper 30. april 2014. Forhandlingene med Kroatia skal dreie seg om nivået på støtten fram til neste år og mulige innsatsområder. I [Europautvalget i mars](#) sa utenriksministeren at det kunne være aktuelt å begrense antall samarbeidsområder for støtte.

Erfaringene fra 2004 og 2007 viser at EØS-forhandlingene kan ta tid. Forhandlingene om EØS-utvidelse til Bulgaria og Romania ble for eksempel påbegynt i juli 2006, men først avsluttet i juli 2007, ett halvt år etter at landene var blitt nye EU-medlemsland.

[Europautredningen \(NOU 2012:2\)](#) viste til at det er liten bevissthet i Norge om at EU-utvidelse også betyr EØS-utvidelse: «Norge er i meget liten grad koblet inn i disse prosessene [...] Det er også liten allmenn bevissthet om dette».

Kroatias første valg til Europaparlamentet [fant sted 14. april](#), med en valgdeltakelse på 20,8 prosent. Kroatia får 12 representanter i Europaparlamentet fram til nytt valg til neste år. Kroatias utenriksminister Neven Mimica er foreslått som [ny EU-kommissær fra 1. juli](#), med ansvar for forbrukerbeskyttelse det neste året – fram til ny kommisjon er på plass i 2014. Mer om EUs utvidelse i juli: [Europakommisjonen siste rapport om Kroatia](#).

[Tilbake](#)

Handel med landbruksvarer

Utanrikshandelskomiteen (INTA) i Europaparlamentet kritiserer endringane i det norske tollvernet, ber Noreg reversere desse og tek samtidig til orde for forhandlingar med Noreg om ei løysing i ein resolusjon som vart vedteke 24. april. Samstundes blir Kommisjonen bedt om å kome med ei vurdering av effektane for EUs landbruk og om å presisere kva tiltak den ser for seg dersom Noreg ikkje reverserer endringane. Saken skal drøftast i plenum før sommaren.

Artikkel 19 i EØS-avtalen seier at partane kvart anna år skal gå gjennom vilkåra for handelen med basislandbruksvarer med sikte på ei gradvis liberalisering av handelen. Dette skal skje innanfor ramma av nasjonal landbrukspolitik og vere gjensidig fordelaktig. Protokoll 3 i EØS-avtalen etablerer eit system for å utjamne skilnadene i råvarepriser i Noreg og EU for å sikre like konkurransevilkår for og grunnlag for auka handel med bearbeida landbruksvarer. Norge og EU har blitt samde om nye artikkel 19-avtaler i 2003 og 2012. Den siste Protokoll 3-avtalen vart inngått i 2004.

I resolusjonen viser INTA til at Island har vore villig til å liberalisere handelen med landbruksvarer, og oppmodar Noreg om å følgje Islands eksempel. I regjeringa sitt handlingsprogram for EU/EØS-saker 2013 heiter det at «Norge følger opp artikkel 19 og

Protokoll 3 i samsvar med avtalens forpliktelser». Det er vist til at det blir lagt opp til ein ny gjennomgang av handelene med bearbeida landbruksprodukt med EU i løpet av 2013/2014 for å vurdere grunnlaget for vidare forhandlingar. [Rådet sa i desember 2012](#) at dei vonar denne gjennomgangen vil føre til at ein raskt kan slutføre ein ny avtale som kan sikre konkrete tollreduksjonar.

Sjå elles omtale av saken i [informasjonspakken til Europautvalget 7. mars 2013](#) og i [Brussel-brev 24. april i år](#).

Tilbake

EUs finanstilsyn

EU har de siste årene opprettet flere tilsyn for å styrke overvåkingen av trusler mot den finansielle stabiliteten. Dette omfatter både mikrotilsyn (European System of Financial Supervisors) og makrotilsyn (European Systemic Risk Board). [Kommisjonen iverksatte 25. april en høring](#) om erfaringene med den nye tilsynsstrukturen.

Europakommisjonen forhandler med Island, Liechtenstein og Norge om en avtale om hvordan EØS/EFTA-landene skal delta i den nye tilsynsstrukturen og hvordan de skal tilpasse seg vedtak i de nye organene.

Samtidig har Finanstilsynet allerede deltatt som observatør i mikrotilsynskomiteene for hhv. bank, verdipapir og forsikring og Norges Bank har også deltatt i ulike arbeidsgrupper knyttet til mikrotilsyn. For makrotilsyn har Norges Bank fått invitasjon til å delta som observatør i en rådgivende teknisk komité. Det er en nærmere omtale av dette i [Norges Banks beretning for 2012 \(side 161-162\)](#).

I [Regjeringens arbeidsprogram for EU/EØS-saker 2013](#) (side 24) heter det bl.a. at det er i Norges interesse å sikre tilknytning til de nye tilsynsorganene. Bl.a. er det vist til at felles rammeverk på dette området er viktig for å sikre rettshomogenitet i EØS og like rammebetingelser i det indre marked. Samtidig er det vist til at innlemmelse av rettsakter i EØS-avtalen som gir vedtakskompetanse til et EU-organ, reiser spørsmål i forhold til to-pilarstrukturen i EØS-avtalen og Grunnlovens bestemmelser om overføring av myndighet. Finansminister Sigbjørn Johnsen [omtalte problemstillingen i møtet i Europautvalget](#) i september 2012. Han sa bl.a. at «Dette er en vanskelig sak, og vi må forvente at det vil ta noe tid før vi klarer å komme til en omforent løsning med Kommisjonen. Når vi får det formelle svaret fra EU-siden, må vi gå igjennom det sammen med våre EØS/EFTA-partnere og vurdere hva slags alternativer vi da har. Det vil være naturlig for meg å komme tilbake til det i egnet form. Det kan også tenkes at dette kan være forslag som også vil inkludere Stortingets deltakelse eller vedtak, og da vil jeg sørge for at Stortinget blir tatt med i den sammenhengen» EU arbeider også med å utvikle den såkalte bankunionen, inkludert et felles krisefond og en [felles tilsynsordning](#) for banker. Sentrale punkter er da [hvilken myndighet som overføres til det nye banktilsynet](#), forholdet mellom det nye tilsynet og European Banking Authority (EBA - et av de eksisterende mikrotilsynene), hva som fortsatt vil ligge til nasjonale myndigheter og hvilke banker de forskjellige tilsynene skal ha ansvar for. Et felles tilsyn vil kunne innebære en [betydelig maktforskyvning](#) fra nasjonale tilsyn over til ECB, der tilsynet er tenkt plassert.

EUs finansministre ble på et møte 12. og 13. april enige om den såkalte første pilaren i bankunionen, nemlig at den europeiske sentralbanken skal ha rollen som banktilsyn for euro-landene og andre EU-land som ønsker å delta. Den tyske finansministeren har ønsket en traktatendring for å sikre et klarere juridisk grunnlag for bankunionen. Kommisjonen mener dette ikke er nødvendig og har sagt den vil komme med et forslag til den andre pilaren i bankunionen allerede i juni. Dette forslaget skal dekke et felles krisefond. Kommisjonen legger vekt på behovet for en rask implementering av bankunionen og at den traktatendring vil ta for lang tid.

[Utredningsavdelingen i Europaparlamentet la i februar fram en oppsummering](#) av status i arbeidet med en bankunion.

Både Danmark, Sverige og Storbritannia som ikke deltar i euro-samarbeidet, har vært opptatt av hvordan deres situasjon blir ved gjennomføring av Bank Unionen. Også i Norge har dette vært drøftet. Norges Bank skriver i Finansiell stabilitet 2 (2012), s. 30: «Velger Sverige og Danmark å slutte seg til bankunionen, vil [flere av de største bankene som opererer i Norge, være underlagt tilsyn fra ESB](#).» Statssekretær Hilde Singsaas i Finansdepartementet sa til [Nationen 14. september 2012](#) at det nye forslaget om felles tilsyn skal vurderes grundig før de kan si noe om hvordan det vil påvirke Norge.

Mer om EUs finanstilsyn i informasjonspakken til [Europautvalget 28. januar 2013](#).

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Det Europeiske råd 22. mai

På møtet 22. mai skal statslederne i EU diskutere Europakommisjonens forslag til [handlingsplan for å sikre en effektiv skatteinnkreving](#) og unngå skatteunndragelser og bedrageri. Den økonomiske krisen har ført til økt fokus på dette, og temaet har vært drøftet på flere rådsmøter allerede. Det har kommet kritikk mot skatteparadis i tredjeland (Sveits, Liechtenstein osv), mot området i EU med spesielle vilkår (Kanaløyene og Isle of Man) i tillegg til mot EU-land med spesielt gunstige generelle skatteordninger, spesielt Østerrike og Luxembourg. Det har også kommet krav om økt innsyn i økonomien til politikere etter skandaler både i Frankrike og Spania og vært oppmerksomhet om det som oppfattes som illojal skatteplanlegging av store selskaper, bl.a. Starbucks.

Ved fremleggelsen av sitt forslag til handlingsplan, hevdet skatte- og antibedragerikommisær Algirdas Semeta at ineffektiv skatteinnkreving, skatteunndragelser og bedrageri ga medlemsstatenes [et tap på anslagsvis €1,3 billioner](#) per år. En mer effektiv skatteinnkreving vil både bedre statsfinansene i medlemsstatene og forsterke det indre markedet. Bedrifter eller [enkeltpersoner som unndrar skatt oppnår en urettferdig fordel](#) sammenlignet med andre aktører. Kommisjonen ønsker videre ordninger for automatisk utveksling av kontoinformasjon mellom EU-land og også land utenfor EU. [Den sveitsiske presidenten sa i april](#) at Sveits bør avvise krav om slik automatisk utveksling av informasjon.

Det Europeiske Rådet skal også drøfte hvordan [energipolitikken kan stimulere til vekst, sysselsetting og konkurransekraft i EU](#). Ifølge generalsekretariatet til Rådet vil statslederne

sette fokus på gjennomføringen av det indre energimarked og sammenkoblinger, behovet for å investere i moderne energiinfrastruktur og utfordringene knyttet til høye energipriser.

Det er også ventet at statslederne vil drøfte status for arbeidet med å forsterke den økonomiske og monetære union - ØMU.

Tilbake til innholdsfortegnelsen

Den økonomiske situasjonen i Europa

Den økonomiske situasjonen

[Kommisjonen la 22. februar fram dystre utsikter for den økonomiske veksten i EU.](#)

Kommisjonen venter en vekst på bare 0,1 prosent i EU i 2013 og en negativ vekst på 0,3 prosent i euro-landene. I 2014 venter Kommisjonen en vekst på 1,6 prosent i hele EU og 1,4 prosent i euro-landene. Kommisjonen vil legge fram sine [neste økonomiske prognoser 3. mai](#). Flere land, bl.a. Spania og Frankrike sliter med å klare å kutte gjelden. Fredag la [Storbritannia fram tall som viste en vekst i BNP på 0,3 % i første kvartal i 2013](#). Det betyr at Storbritannia unngikk en såkalt «trippel-dip» resesjon.

Europakommisjonen la 10. april fram [en rapport om makroøkonomiske ubalanser i EU](#).

Rapporten vurderer EU-landene med utgangspunkt i 11 indikatorer og slår fast makroøkonomiske ubalanser i 13 av landene, inkludert de tre nordiske. (Rapporten omfatter ikke Hellas, Irland, Kypros, Portugal og Romania). Spesielt påpekes det betydlige ubalanser i Spania og Slovakia og økende bekymring for situasjonen i Frankrike.

I EU27 var det 26 millioner arbeidsledige i februar viser [tall fra Eurostat](#). I Spania er det nå 6 millioner arbeidsledige, i Frankrike 3,2 millioner ledige. [Kutt i offentlig sektor og lavt privat forbruk er viktige årsaker til at ledighetne fortsetter å stige](#). Spesielt er det bekymring knyttet til den rekordhøye ungdomsledigheten. I Spania er den nå på 57%.

Det har den siste tiden også vært spekulert på om Slovakia vil bli det neste landet som trenger økonomisk krisehjelp. EU og IMF ble som kjent enige med kypriotiske myndigheter om en krisepakke til Kypros 25. mars i år. I [Hellas vedtok parlamentet 28. april en reformpakke](#) som bl.a. reduserer stillingsvernet for offentlig ansatte og liberaliserer visse profesjoner. Vedtaket er en betingelse for at Hellas skal få utbetalt 8,8 mrd euro som ledd i kriselån fra EU og IMF.

Langtidsbudsjettet 2014-2020

[EUs stats- og regjeringssjefer ble enige](#) om en ramme for [langtidsbudsjettet for 2014-2020](#) 7. – 8. februar. Budsjettet kuttet med tre prosent sammenlignet med nåværende budsjettperiode. Lederne gikk inn for en ramme på 960 mrd. euro, 70 mrd. lavere enn Kommisjonens forslag.

Etter vedtaket på toppmøtet, har det vært drøftinger mellom Rådet, Parlamentet og Kommisjonen. Det er fortsatt usikkerhet om Europaparlamentet vil gi sin tilslutning til budsjettet, selv om de fleste synes å anta at Parlamentet ikke vil blokkere en enighet når det kommer til stykke. Parlamentet kan ikke endre rammen, bare si ja eller nei til totaliteten. Parlamentet kan forhandle om fordelingen mellom de ulike budsjettområdene. Mange forventer at Parlamentet vil stemme ja til rammen under forutsetning av at det blir enighet om

visse omprioriteringer mellom budsjettpostene. Parlamentet ønsker også større fleksibilitet for overføring av ubrukte midler til det etterfølgende året. På det [allmenne rådsmøtet 22. april](#) fikk EU ministre en orientering om status i forhandlingene med Parlamentet.

[Kommisjonen sa i april](#) at det er nødvending med en ekstrabevilgning på 11,2 mrd euro for å dekke betalingsforpliktelsene i 2013. Alternativet er at utbetalingene til støtte til noen av de fattigste regionene må opphøre. Kommisjonens utspill har fått blandet mottakelse bl.a. fordi det kommer bare 3 måneder etter en enighet om budsjettet for inneværende år. Storbritannia sa det er uakseptabelt. Både Rådet og Europaparlamentet må gi sin tilslutning til en slik ekstrabevilgning.

Se ellers omtale av [budsjettet i informasjonspakken til Europautvalget 7. mars](#).

Skatt på finanstransaksjoner

[Europakommisjonen la 14. mars fram forslag til en skatt på finanstransaksjoner](#). Elleve EU-land ønsker gjennom forsterket samarbeid å gjennomføre denne skatten. Kommisjonen sa 27. februar at [inntektene fra skatten burde brukes til å bekjempe fattigdom og klimaendringer](#).

Storbritannia sa 19. april at landet mener innføringen av en slik skatt er i strid med EUs traktat og vil prøve forslaget for EU-domstolen. De 11 landene som ønsker å innføre skatten har samtidig bedt om [en nærmere konsekvensvurdering av enkelte deler av forslaget](#). Bl.a. har de bedt om en vurdering av konsekvensene for offentlige lånekostnader.

Kommende møter:

- EUs finansministre møttes i Brussel 14. mai. 13. mai møtes eurogruppen.
- EUs stats- og regjeringssjefer møtes 22. mai i Brussel.

[*Tilbake til innholdsfortegnelsen*](#)

EU-USA frihandelsavtaleforhandlinger

EU og USA er i prinsippet blitt enige om å starte forhandlinger om en bilateral handels- og investeringsavtale (TTIP). Avtalen vil være den første av sitt slag mellom to så store aktører og den største bilaterale frihandelsavtale noen gang fremforhandlet. Den vil naturlig nok sette preg både på det multilaterale handelsregime (WTO) og enkeltaktører som Norge (gjennom EFTA og bilateralt).

EU og USA representerer i dag nesten 50% av verdens BNP og 30% av verdenshandelen. Hver dag handles det i varer og tjenester til en verdi av 2 milliarder euro mellom de to. I tillegg har de investert direkte mer enn 2.8 billioner euro i hverandres markeder. Begge har understreket de positive virkningene en avtale vil ha, særlig for å komme seg ut av den pågående krisen. Dette er særlig understreket av EU. I følge en [rapport fremlagt av Kommisjonen](#) i mars er en avtale ventet å styrke BNP i EU med mellom 0.5 og 1.0%, avhengig av hvor omfattende avtalen blir. EUs eksport til USA er ventet å øke med opp til 28%, eller 187 milliarder euro per år.

Prinsippavgjørelsen om å starte forhandlinger ble annonsert av president Barack Obama, presidenten i Det Europeiske Råd, Herman Van Rompuy, og presidenten i

Europakommisjonen, José Manuel Barroso, i en [felles uttalelse 13. februar](#). President Obama hadde dagen før i sin [«State of the Union»-tale](#) også understreket viktigheten av en avtale. Prinsippavgjørelsen var basert på forarbeid i en felles EU-USA arbeidsgruppe på sysselsetting og vekst som la fram sin [endelige rapport 11. februar](#). Denne anbefalte en omfattende avtale som inkluderer både markedsadgang (tariffreduksjon, tjenester, investeringer, anskaffelser....), ikke-tariff barrierer (standarder/reguleringer...), samt globale handelsforhold (IPRs, miljø, arbeid...) hvor en EU-USA avtale kan bidra til å styrke det multilaterale samarbeidet. Av disse blir standarder og reguleringer sett på som det mest krevende området, men også det med mest vekstpotensial (80% av vekstpotensialet ved en avtale). Mht. tariff er disse allerede lave, og potensialet for vekst mindre, men ikke ubetydelig med tanke på størrelsen på markedene.

Annonseringen 13. februar var starten på interne prosedyrer på begge sider for å få etablert respektive forhandlingsmandat. 20. mars [notifiserte Obama-administrasjonen Kongressen](#); 12. mars la Europakommisjonen fram sitt [forslag til forhandlingsmandat](#), som nå er til behandling i Rådet. Begge baserer seg på anbefalingen fra arbeidsgruppen. Håpet er å fullføre forhandlingene på to år. Europakommisjonær for handel, Karel Du Gucht, har til og med ytret ambisjoner om å fullføre dem før neste års valg til Europaparlament. Arbeidet i Rådet ledes av det irske formannskapet som så langt har vært positivt til at man skal komme fram til et mandat før slutten av juni. Optimismen ble tonet adskillig ned av Frankrike på forrige rådsmøte i Dublin 18. april. De var tydelige på at flere områder (f.eks. GMO, forsvar, kultur) må ekskluderes fra forhandlingene før man kan bli enige om et mandat, og at det er naivt å tro at en avtale vil være avgjørende for å hjelpe EU ut av krisen.

25. april anbefalte den internasjonale handelskomiteen (INTA) i Europaparlamentet i sin uttalelse å inkludere offentlige anskaffelser og finansielle tjenester i EUs forhandlingsprioriteringer. Komiteen var delt i spørsmålet om kultur og stemte til slutt mot å inkludere dette. Saken kommer normalt opp i plenum i mai. Saksordfører, og leder i INTA, [Vital Moreira \(S&D, Portugal\)](#), [uttrykte skuffelse](#) over at man allerede før forhandlingene har startet diskuterer sektorer som ikke bør med. Dette ser nå ut til å dominere debatten i EU og kan komme til å prege prosessen videre. I USA frykter man smitteeffekten fra egne «særinteresser» dersom man i EU tar ut visse sektorer før forhandlingene har startet.

Spørsmålet for Norge og EFTA er hvordan man skal forholde seg til forhandlingene. Tradisjonelt har EFTA fulgt etter EU når de har tatt initiativ til nye frihandelsavtaler. Vil dette være mulig mht. en EU-USA avtale? Det blir også avgjørende å se hvordan forhandlingene utvikler seg. Vil det bli en eller flere prosesser? Vil man skille mellom en mer tradisjonell handelsavtale og mer langsiktig dialog på standardisering og regulering? Kan en prosess avsluttes mens en annen pågår? Eller er ingenting avgjort før alt er avtalt? Norge og EFTA vil ikke kunne ta del i en EU-USA frihandelsavtale. Men kan man se for seg en viss tilknytning til andre prosesser som kan være relevante for det indre marked og EØS? 9. april sa næringsminister Trond Giske til Nationen at det vil være aktuelt for Norge å prøve å få en egen avtale med USA sammen med de andre EFTA-landene. Eventuelle forhandlinger er ikke diskutert med de andre ennå, men dette vil trolig skje før sommeren. Neste ministermøte i EFTA finner sted i Trondheim i slutten av juni. Her vil også EFTA-parlamentariskerkomiteen ha møte med EFTA-ministrene.

Tilbake til innholdsfortegnelsen

Kommisjonsforslag om Europol

Kommisjonen la 27. mars fram et [forslag til forordning om EU-byrået for politisamarbeid- og trening \(Europol\)](#). Forordningen erstatter en rådsbeslutning fra 2009 og endrer rettsgrunnlaget til byrået. Forordningen skal vedtas av Europaparlamentet og Rådet i den ordinære lovgivningsprosedyren. Den introduserer for første gang parlamentarisk kontroll av Europolis aktiviteter (art. 53-54). Slik kontroll følger av artikkel 88 i Traktaten om funksjonsmåten til EU og er nå konkretisert gjennom forslaget til forordningen. Den parlamentariske kontrollen skal organiseres i fellesskap av Europaparlamentet og de nasjonale parlamentene. Det legges opp til informasjon om arbeidsprogram, årsrapporter, trusselvurderinger, strategiske analyser og mer generelle situasjonsrapporter. Ansvarlig komité for forslaget i Europaparlamentet er LIBE (borgernes rettigheter og justis- og innenrikssaker) som planlegger en første debatt 7. mai, med Agustín Díaz de Mera (EPP, Spania) som saksordfører.

Forslaget til forordning om Europol har som formål å gjøre byrået mer effektivt på informasjonsutveksling og trening for politimyndigheter i medlemslandene, med utvidet mandat til å legge inn under seg Cepol (det europeiske politiakademi) og sikre et mer robust datavern. Som rapportert i [Stortingets nyhetsbrev 10. april](#) spås det at forhandlingene i Europaparlamentet og Rådet kan bli vanskelige fordi det foreslås å fjerne et byrå fra et medlemsland (Cepol ligger i dag i Storbritannia i dag) og at det er en viss skepsis til om Europol vil klare å overta Cepols oppgaver på en god måte. Det skal visstnok allerede drøftes hvorvidt spørsmålet om Cepol skal tas ut av forslaget i denne omgang for å gjøre det lettere å oppnå enighet om resten av forslaget.

Europol startet som et mellomstatlig organ mellom EU-medlemslandene i 1999. I 2009 ble det på basis av en rådsbeslutning omgjort til et EU-byrå, samtidig som Lisboa-traktaten opphøyde EUs politisamarbeid til et overstatlig samarbeidsområde. Men først med forslaget til en EU *forordning* får byrået nå et fullt ut overnasjonalt preg. For Danmark kan dette bli spesielt utfordrende og i verste fall medføre at de må ut av Europol-samarbeidet. Dette fordi det nye rettsgrunnlaget kan tvinge fram det danske unntaket på justisområdet (se punkt 61 i forslaget). Folketinget har skrevet om [mulige løsninger](#) for Danmark. [Justisminister Morten Bødskov har også uttalt at han vanskelig kan forestille seg at Danmark går ut av Europol](#). Folketinget har anmodet regjeringen om en redegjørelse om saken i Europautvalget.

Norge har en samarbeidsavtale ([Operational Agreement](#)) med Europol fra 2001 og har siden vært en aktiv medspiller i Europol-samarbeidet. Siden 2002 har Norge hatt en politisambandsmann utstasjonert ved Europolkontoret i Haag. Kommunikasjon til og fra Europol foregår via Kripos. Også EFTA-landene Island og Sveits har samarbeidsavtaler med Europol. Det samme gjelder tredjeland som Australia, Canada, USA, Colombia, Russland, Monaco, Tyrkia, Ukraina, og landene på Balkan.

Fra Stortingets side har det siden det ble klart at parlamentarisk kontroll ville bli innført, vært viktig å påpeke at en slik prosess også bør omfatte norske parlamentarikere siden Norge er en så aktiv partner i Europol. I 2012 sendte Stortingspresidenten et brev til Kommisjonær Malmström for å understreke dette. I sitt svarbrev skrev Kommisjonæren at formell deltakelse i den parlamentariske kontrollen ikke ville være mulig siden Norge ikke var medlem av EU.

Leder i Europautvalget har siden tatt opp saken i møter med Europaparlamentet, og nestleder og leder for EFTA/EØS-delegasjonen har bedt om at saken diskuteres med LIBE-komiteen og saksordføreren på et møte i EØS-fellesparlamentarikerkomiteen i mai. Stortingspresidenten tok også opp saken med visepresidenten i Europaparlamentet, Othmar Karas (EPP, Østerrike), 23. april. Karas var enig i at det ville være viktig med norsk involvering i den parlamentariske kontrollen på bakgrunn av vårt tette samarbeid med Europol, og også mer generelt som Schengen-medlem (selv om Europol ikke er en del av Schengen-samarbeidet). Han anbefalte tett kontakt mellom LIBE-komiteen og justiskomiteen på Stortinget. Spørsmålet er om den norske regjering også kan gi sin støtte til Stortingets forespørsel gjennom tett dialog med sine kollegaer i EU og Schengen.

Tilbake til innholdsfortegnelsen

Arbeidsprogrammet om EU/EØS-saker

Regjeringens ga i mars ut sitt arbeidsprogram for EU/EØS-saker. Det er ment å klargjøre regjeringens prioriteringer i europapolitikken og bidra til en systematisk innsats overfor EU i en tidlig fase. På Europautvalgsmøtet 2. mai vil utenriksministeren redegjøre for aktuelle klima-, energi- og miljøraker i arbeidsprogrammet. Som bakgrunn til dette har vi valgt å fokusere på følgende saker (utenriksministeren kan naturlig nok også dekke andre saker): grønnbok på klima- og energimål for 2030, klimakvotesystemet, den tredje energimarkedspakken og deltakelse i det nye byrået ACER, energieffektivisering, og energiinfrastruktur.

Første skritt mot klima- og energimål for 2030

Aktører innenfor energisektoren har i lengre tid argumentert for at EU må fastsette energimål for 2030. Investeringer i energiproduksjon- og overføring er tunge og kan ikke gjennomføres uten klare rammer. Dels for å imøtekomme dette har Europakommisjonen lagt ut en [grønnbok](#) på EUs klima- og energimål for 2030 på høring.

Det er selvsagt en fordel at de omfattende og grunnleggende målene og virkemidlene knyttet til klima- og energipolitikken blir godt forankret i befolkningen, i næringslivet og i organisasjonene. Samtidig er det også mulig å se grønnboken som et tegn på at politikerne ikke klarer å fatte de nødvendige beslutningene, men håper å få et klart oppdrag fra folket. Det er kanskje likevel optimistisk å forvente at interessekonfliktene vil bli mindre av grønnboken.

Grønnboken lister opp et sett av komplekse problemstillinger Kommisjonen ønsker innspill på, bl.a.:

- *Hvilke 2030-mål vil mest effektivt kunne fremme de klima- og energipolitiske mål? På hvilket nivå bør de gjelde (EU, medlemslandene eller sektorspesifikt), og i hvilket omfang bør de være rettslig bindende?*
- *Er det hensiktsmessig å fastsette mål for undersektorer som f.eks. transport, landbruk og industri, og i så fall hvilke?*
- *Er det nødvendig å endre andre politikkinstrumenter og deres innbyrdes samspill, bl.a. mellom EU og de enkelte medlemsland?*

- *Hvordan kan man best fastsette spesifikke foranstaltninger på EU-plan og nasjonalt plan, sånn at omkostningseffektiviteten under virkeliggjørelsen av klima- og energimålene optimeres?*
- *Hvordan kan EU best utnytte utviklingen i egne konvensjonelle og ukonvensjonelle energikilder i EU for å bidra til lavere energipriser og mindre avhengighet av import?*
- *Hvordan kan det i den nye rammen sikres en rettferdig innsatsfordeling mellom medlemslandene?*

Grønnboken har blitt kritisert av bl.a. Jørgen Henningsen som tidligere har ledet EUs forhandlingsdelegasjon til FNs klimakonvensjon. Henningsen mener det er helt feil strategi å legge fram en grønnbok på høring. [Kommisjonen burde heller ha lagt fram sine forslag](#) til mål og tiltak. I stedet for å presse fram en avklaring vil grønnboken i følge ham lamme hele beslutningsprosessen. Etter høringsprosessen skal Kommisjonen legge fram sine forslag innen årets utløp. Europaparlamentet vil ifølge Henningsen da være i valgmodus, og dermed kan klimapolitikken bli stående i stampe.

Andre kritiserer grønnboken for [ikke å fokusere på mulighetene for å spare varmeenergi](#), og for å ha for ensidig fokus på elektrisitet.

Klimakvotesystemet

Det er liten tvil om at EU stanger i ubeslutsomhet i klimapolitikken. Det europeiske handelssystemet for utslippstillatelser ETS fungerer ikke så lenge tilgangen på kvoter er langt større enn behovet. Etter at [et flertall i Europaparlamentet stemte mot forslaget](#) om å holde 900 millioner kvoter tilbake fra kvotemarkedet, sank prisen på en kvote til under €3 per ton karbon. Det betyr i praksis at ETS ikke er noen stimuli for å satse på dyrere fornybarenergi eller gass, og at bruken av kullkraft øker. Stikk i strid med alle klimamål.

Matthias Groote (sosialdemokrat) som leder miljøkomiteen (ENVI) i Europaparlamentet har nå [bedt Kommisjonens president Barroso om å tone flagg i klimasaken](#). Groote mener det vil ha stor betydning om Barroso offentlig kan gi en klar uttalelse om at hele Kommisjonen står bak forslaget om å holde tilbake kvoter. Det er i dag allment antatt at Kommisjonen er splittet. Hvis ikke tiltak blir gjennomført for å sikre funksjonaliteten i ETS, vil hele systemet kunne feile, mener Groote. Det er dramatisk så lenge ETS skal være EUs viktigste virkemiddel i klimapolitikken. ENVI vil starte en ny behandling av saken, og bør legge fram et nytt forslag for plenum i løpet av juni. Ifølge Euractiv vil de konservative (EPP) forsøke å hale ut behandlingen av saken, slik at den ikke vil komme opp før sent i sommer. Se også [Brusselbrev](#) fra Nestande.

Det vil bli vanskelig for EU å spille noen stor pådriverrolle i FN, dersom EU ikke selv har en fungerende klimapolitikk.

Den tredje energimarkedspakke og deltakelse i byrået for samarbeid mellom Energiregulatorer (ACER)

EU har som mål at det indre energimarkedet for elektrisitet og gass er fullt ut fungerende i 2014. Den tredje energimarkedspakken fra 2009 skal bidra til dette. [Den norske regjeringen støtter arbeidet](#) med å utvikle fungerende energimarkeder i EU/EØS-området, og flere av bestemmelsene i energimarkedspakken er EØS-relevant.

Europakommisjonen ga ut en melding om det indre energimarkedet i desember 2012. Ifølge Kommisjonen er det bare en av tre forbrukere som sammenligner ulike tilbud i energimarkedet. Hvis forbrukerne i EU hadde valgt det billigste alternativet kunne de ha [spart anslagsvis €13 milliarder i året](#).

I november 2012 var det flere medlemsstater som ikke hadde gjennomført energimarkedspakken fullt ut 20 måneder etter fristen i mars 2011. Kommisjonen vil gjennomføre de nødvendige traktatbruddsprosedurene for å sikre at regelverket blir gjennomført. Kommisjonen har meldt bl.a. Polen, Finland, Bulgaria, Estland og UK til EU-Domstolen for manglende implementering av energimarkedspakken.

Det var bare ni medlemsstater (Østerrike, Tsjekkia, Tyskland, Finland, Luxemburg, Nederland, Slovenia, Sverige og UK) som hadde markedsbestemte energipriser i november 2012. I de andre landene regulerte staten energiprisene til forbrukerne.

Kommisjonen melder også at den vil legge fram forslag til retningslinjer for støtteordninger for fornybar energi. Dette skal bidra til å gjøre det indre markedet mer effektivt.

Alle de 27 nasjonale energiregulatorene i medlemsstatene sitter i styret til ACER. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er ikke medlem i ACER, men [har fått delta i arbeidsgruppene](#) som er etablert. NVEs forhold til ACER skal i følge regjeringen bli avklart gjennom tilpasning til EØS-avtalen. Byrået kan ta bindende beslutninger og en slik myndighetsoverføring reiser spørsmål i forhold til Grunnloven. Regjeringen mener [det er viktig at NVE deltar i ACER](#); og at Statnett deltar i EUs organ for systemansvarlige nettselskaper ENTSO-E.

Energieffektivisering

[EU vedtok energieffektiviseringsdirektivet](#) i oktober 2012. Direktivet gir medlemsstatene et felles rammeverk av tiltak for å fremme energieffektivisering og sikre måloppnåelse både om 20 prosent energieffektivisering innen 2020, og videre effektivisering etter dette. Direktivet omfatter energieffektiviseringsmål for alle medlemsstatene. Disse målene skal drive fram effektivisering i alle sektorer. I tillegg har EU vedtatt at offentlig sektor skal være en pådriver og foregangseksempel og at alle forbrukere skal ha rett til å vite hvor mye energi de bruker.

Direktivene om design og energimerking, bygningsdirektivet og forordningene om lavere CO₂-utslipp fra lette kjøretøy skal bidra til å nå målene for energieffektivisering.

I en rapport fra 18. april i år, fastslår Europakommisjonen at medlemslandene har økt støtten til energisparing i bygninger. Kommisjonen fastslår imidlertid at [det er lite informasjon om hvilke virkninger de ulike støtteordningene har](#). Det er derfor ikke mulig å si noe klart om hvordan de virker. Ifølge det franske miljø- og energiakademiet (ADEME) bruker medlemsstatene €4-40 per innbygger per år på ulike støttetiltak. Tallene omfatter ikke alle ordninger. Det er likevel interessant å merke seg at det ifølge OECD, f.eks. gis tilskudd til fossil energi på €62 per innbygger per år i Tyskland.

Oppfølgingen av direktivet er omtalt i den nye grønnboken om klima- og energipolitikk mot 2030. Målet om 20 prosent energisparing innen 2020 er ikke juridisk bindende for

medlemsstatene. Ifølge Kommisjonen er det likevel oppnådd vesentlige resultater. Kommisjonen anslår likevel at [målet ikke vil nås med den nåværende politikk](#).

I grønnboken drøfter Kommisjonen kort om målet om energisparing skal gjøres juridisk bindende, men gir ikke selv noen forslag til konklusjon. Det er ikke nødvendigvis åpenbart om det er mest hensiktsmessig å ha bindende mål eller bindende tiltak. Dersom medlemslandene skal ha bindende mål, bør de ha handlingsrom til å nå målene. Det kan påvirke funksjonaliteten i det indre markedet, som bl.a. avhenger av at medlemsstatene har like «spilleregler».

Energiinfrastruktur

Regjeringen forventer at EU vil vedta en [forordning om retningslinjer for paneuropeisk energiinfrastruktur](#) (infrastrukturforordningen) i løpet av 2013. Forordningen vil inngå i en infrastrukturpakke sammen med forordningen om en finansieringsordning for å knytte sammen Europa - «The Connecting Europe Facility» - CEF. CEF skal erstatte Trans-European Network – TEN. [Europaparlamentet](#) og [Rådet vedtok forslaget til forordning](#) i mars i år. Forordningen omfatter 12 strategisk trans-europeiske energikorridorer og områder.

Forordningen erstatter retningslinjene for TEN-E som ikke inngår i EØS-avtalen. Regjeringen vil vurdere den vedtatte forordningen med henblikk på EØS-prosessen.

For å nå målet om 20 prosent fornybar energi er det behov for [et energinett som har større kapasitet og er bedre integrert](#). CEF skal delfinansiere store utbygginger i energinettet for gass og elektrisitet. Kommisjonen understreker behovet for å bygge ut gassledninger til flere kilder.

[Offshoreelnettet i de nordlige hav](#) (Nordsjøen, Irskesjøen, Den Engelske Kanal, Østersjøen og omkringliggende hav) er en av fire prioriterte el-korridorer.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Utvalgte rettsakter:

Opphavsrett til musikk

I 2011 vedtok Rådet, med kvalifisert fleirtal, å gjera [endringer i direktivet om vernetid for opphavsrett \(2011/77/EU\)](#). Sverige var blant landa som stemte imot forslaget.

Endringsdirektivet forlenger vernetida for utøvarar og produsentar av lydopptak frå 50 til 70 år (frå innspilingsåret). Bakgrunnen er at utøvande musistar ofte begynner karrierane i ung alder, og for å hindra inntektstap når dei blir eldre, var det behov for å utvida vernetida som beskyttar opptak for heile levetida.

Musikernes fellesorganisasjon [støttar utvidinga](#), men skriv at det har møtt motstand i andre land. Svenskane stemte altså imot direktivet, og viste mellom anna til at det skapte [inkonsekvens i opphavsrettssystemet](#). Implementeringa av direktivet [er i gang i Riksdagen no](#),

der Vänsterpartiet og Miljöpartiet har fremja [motion](#) om at det bør arbeidast for å halda på 50 års vernetid. Også danskane var i utgangspunktet negative, men støtta at eit kompromiss på vernetid på 70 år (opphavleg forslag var 95 år). I [ei høyring i 2008 \(side 45\)](#), støtta danske utøvarorganisasjonar forslaget, mens brukarane var imot på grunn av frykt for auka kostnader for til dømes bibliotek og radio- og tv-stasjonar.

Innlemming av endringsdirektivet i Noreg krev endringar i åndsverklova, og Kulturdepartementet ønskjer å gjennomføra det i den pågåande revisjonen av lova. Departementet meiner direktivet kan ha positive økonomiske konsekvensar for utøvarar og produsentar av lydopptak, men at det kan medføra auka kostnader for brukarar av slike verk.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Tømmerforordningen

I 2010 benyttet Næringskomiteen §13a i [forretningsorden](#) og behandlet EUs tømmerforordning (995/2010). I førstkommande møte i EØS-komiteen skal forordningen innlemmes i EØS-avtalen, sammen med to forordninger fra Kommisjonen som gir regler for gjennomføring av regelverket ([363/2012](#) og [607/2012](#)). Det tas forbehold om Stortingets samtykke, siden tømmerforordningen innebærer overføring av myndighet og dermed har konstitusjonelle konsekvenser.

Formålet med tømmerforordningen er å stoppe handel med ulovlig hogd tømmer. Norske virksomheter som ønsker å selge sine tømmer- og treprodukter til markeder innenfor EU må oppfylle kravene i forordningen. Virksomhetene pålegges å bruke en «tilbørlig aktsomhetsordning» når de første gang omsetter produkter på markedet. Dette gjelder omsetning av tømmer og treprodukter uansett om opprinnelsessted er innenfor eller utenfor EU. Virksomhetene skal forsikre seg om at produktene stammer fra lovlig hogst.

Næringskomiteen var i brevet til Europautvalget i 2010 bekymret for at forordningen vil legge «unødvendig byrdefulle krav på norsk skognæring». Komiteen ba om at norske myndigheter påvirke utformingen av retningslinjer slik at det ble mest mulig håndterbart for norsk skognæring.

[Utenriksminister Jonas Gahr Støre ga Europautvalget en tilbakemelding](#) i møtet 30. november 2010, og sa at man fra norsk side ville sørge for å påvirke Kommisjonens arbeid med reglene for gjennomføring av forordningen. Spesielt gjaldt det regler som åpner for støtte og spesiell bistand til små og middels store operatører for å lette deres oppfølging av regelverket.

Følgende står om oppfølgingen fra norsk side i [informasjon som regjeringen har oversendt til dagens møte](#):

«Tømmerforordningens ekspertgruppe under Kommisjonen bidro til utkast til delegert forordning i 2011. Utkastet var til konsultasjon i EUs direktorater som en del av godkjenningsprosedyren. Endringene som ble gjort var hovedsakelig språklige og endret ikke substansen som ble diskutert i ekspertgruppen.

Norge deltar både i tømmerforordningens ekspertgruppe, hvor den delegerte forordningen ble diskutert, og i EUs FLEGT- komité, hvor et forslag til gjennomføringsrettsakt ble diskutert.

Norske næringsutøvere har deltatt i EUs konsultasjonsmøte i Brussel (mars 2011) og det har vært en god dialog mellom MD/LMD og norske skogbruksorganisasjoner på dette området».

Tømmerforordningen skal [gjennomføres i Norge ved en forskrift](#). Høringsfristen gikk ut i januar. Både [Norges skogeierforbund](#) og [NORSKOG](#) legger vekt på at tilnærmet hele det norske skogbruket er sertifisert. «Norsk skogbruk arbeider under svært pressede marginer, og evnen til å bære omfattende nye kontrollprosedyrer for tømmeromsetningen er begrenset. Når nytten blir marginal, sett i forhold til omfang av problemet med ulovlig hogst i Norge og de rutiner som allerede er etablert, må norsk implementering av tømmerforordningen gjøres tilsvarende enkel», skriver NORSKOG i sitt høringsvar. [Treforedlingsindustrien](#) er også opptatt av at det norske regelverket fører til minst mulig ekstra ressursbruk og administrasjon. Senere implementering i Norge enn i EU (3. mars) oppfatter mange som et problem, og ber om at det blir utarbeidet engelskspråklig informasjonsmateriell.

Tømmerforordningen innebærer at myndighet må overføres til EFTAs overvåkingorgan ESA. Det betyr at ESA kan fatte enkelte vedtak med direkte virkning for norske aktører. Regjeringen skriver i informasjonen til Europautvalget at myndighetsoverføringen har et begrenset saklig omfang. «Norske forvaltningsmyndigheter vil også ha en viss innflytelse i prosessene som kan lede til beslutninger fra ESAs side. Dessuten synes de samfunnsmessige og politiske interesser som berøres gjennom myndighetsoverføringen å være svært begrensede. Innlemmelse av forordningen kan derfor følge fremgangsmåten i Grunnloven § 26 annet ledd».

Næringskomiteen skrev i brevet til Europautvalget at de mener norske myndigheter må gjøre sitt for at det oppnås regler der mest mulig av myndighetsutøvelsen legges på nasjonalt nivå.

Vurderingen av at ordningen knyttet til tømmerforordningen dreier seg om en «lite inngripende» myndighetsoverføring, er [i tråd med uttalelsen fra justisdepartementets lovavdeling](#). En tilsvarende ordning, at ESA og ikke den enkelte EØS/EFTA-land får en slik kompetanse, ble vedtatt i forbindelse med norsk deltakelse i EUs flysikkerhetsbyrå. En annen sak hvor myndighetsoverføring til ESA er aktuell er forordningen om legemidler til barn. [I Europautvalget 5. juni 2012 sa Jonas Gahr Støre at Norge ønsker at det enkelte EØS/EFTA-land skal ha denne kompetansen](#). EU er prinsipielt uenig og ønsker at det skal legges til ESA.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Andre aktuelle saker:

Styrking av innvandrerearbeideres rettigheter

[Europakommisjonen la 26. april fram et forslag til direktiv](#) som skal gjøre det enklere for EU-borgere å arbeide i andre medlemsland. Forslaget inneholder ingen nye rettigheter, men har som mål at dagens regler anvendes bedre, slik at både arbeidere og deres familier får en rettferdig og lik behandling.

Europakommisjonen foreslår blant annet at:

- Det skal opprettes nasjonale kontaktpunkt for å informere, gi råd og bistå arbeidstakere og arbeidsgivere.
- Det skal gis adgang til klagemuligheter på nasjonalt plan.
- Fagforeninger, NGOer og andre organisasjoner skal få mulighet til å iverksette administrative eller rettslige prosedyrer på vegne av den enkelte arbeidstaker i saker om forskjellsbehandling.

«Nogle medlemsstater har en langt høyere arbeidsløshedsprosent end andre, og det er derfor endnu viktigere at gøre det nemmere for dem, der ønsker at arbejde i et andet EU-land. Arbejdskraftens mobilitet er til fordel for alle - både medlemsstaternes økonomier og de enkelte berørte arbeidstagerne. Dette forslag vil hjælpe arbeidstagerne med at overvinde hindringer for at arbejde i et andet EU-land», [uttalte EU-kommissær László Andor](#) i forbindelse at forslaget ble lagt fram.

[Kommissæren tilbakeviste](#) at forslaget var en reaksjon på at [Sveits nylig besluttet å begrense arbeidsinnvandringen](#), eller som en respons på et brev fra [fire EU-land som etterlyser nye regler for å hindre «sosial turisme»](#). Andor understreker at forslaget følger opp sysselsettingspakken som ble lagt fram for et år siden, med det formål å utvikle et ekte europeisk arbeidsmarked.

I pressemeldingen er det en grundig omtale av dagens regelverk, forordning 492/2011 og artikkel 45 i traktaten, og Kommisjonen understreker at den fortsatt vil innlede traktatbruddsprosedyrer mot land som har nasjonal lovgivning som ikke er i overensstemmelse med disse.

Tilbake til innholdsfortegnelsen

Liberalisering av kabotasjereglene

Europakommisjonen ønsker en ytterligere liberalisering av kabotasjereglene i veitransportmarkedet, og skal etter planen legge fram et forslag i løpet av 2013. Både Rådet og Europaparlamentet har imidlertid signalisert at de ønsker at Kommisjonen i første omgang bare legger fram en rapport. Det er ønskelig å se på dagens regler og sikre seg at disse følges, før det fremmes et forslag om ytterligere markedsåpning.

På [transportrådsmøtet 11. mars](#) møtte Kommisjonen motstand fra flere hold. Frankrike, Italia, Østerrike, Belgia og Danmark ønsker ikke en videre liberalisering av dagens regler, og viser til problemer med sosial dumping. Tsjekkia, Polen, Ungarn og Slovakia, [ber i en felles uttalelse om at lovgivningsforslaget utsettes](#), og at Kommisjonen i første omgang legger fram en rapport. Det siste [kom, ifølge Europolitics, som en overraskelse på Kommisjonen](#), siden disse landene opprinnelig støtter en oppmyking av kabotasjereglene. Sverige var blant landene som var positive til å åpne markedet ytterligere.

Europaparlamentets transportkomite (TRAN) arrangerte 23. april en høring, i forbindelse med at det ble lagt fram to rapporter om utviklingen av kabotasje i EU og om sjåførenes arbeidsforhold. [«The picture they painted was not a pretty one», skriver Europolitics.](#)

Kabotasje utført av sjåfører fra sentral- og østeuropeiske land (EU12) har økt fra 12 prosent i 2007 til 40 prosent i 2011. Det har ført til at sjåfører i EU15 har funnet «løsninger» for fortsatt

å være konkurransedyktige, blant annet postboksselskaper som viser falsk tilknytning til et EU12-land.

Dominique Riquet (EPP, Frankrike) uttalte: «It is unbelievable that this type of measure has been taken without properly weighing what is going to happen on a social level», og tilføyde «if the Commission proposed a revision of the legislation on cabotage, I hope that Parliament seize the opportunity to reject it». Selv om De liberale (ALDE) og De europeiske konservative og reformister (ECR) var mer nyanserte, er den overordnede beskjeden et ønske om mer forsiktighet, ifølge Europolitics.

De to rapportene skrevet på oppdrag av Europaparlamentet og presentert på høringen 23. april (foreløpige utgaver):

- [Social and working conditions of road transport hauliers](#)
- [Development and implementation of EU road cabotage](#)

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Høring i Europaparlamentet om forholdet mellom kull og gass

Industri- og energikomiteen (ITRE) i Europaparlamentet satte fokus på bruken av kull og gass i en [høring 24. april](#). Bakteppet er bl.a. et ikke fungerende kvotehandelssystem og tilgang på billig kull. Prismekanismene i energimarkedet fører til at gasskraftverk blir stengt, mens kullkraftverk er i drift, delvis på billig importert kull. Etterspørselen etter kull har økt med 8 prosent per år, mens etterspørselen etter gass har falt. Gass kan ikke konkurrere med kull når prisene faller, eller med kraftig subsidiert fornybar energi. Dette virker ikke hensiktsmessig sett i forhold til klima- og energimålene. Det ble også pekt på at import av billig kull heller ikke er hensiktsmessig med tanke på å skape sysselsetting i Europa. Det er viktig å utnytte lokale ressurser.

Medlemmer av komiteen kritiserte subsidieringen av fornybar energi. Direktør Borchardt i DG Energi, hevdet på sin side at også kull blir subsidiert, og at kullsubsidieringen ikke ville bli stoppet før slutten av 2018. Borchardt viste til at det var behov for bedre utnyttelse av lokale ressurser. Ifølge Kommisjonen er det en trend til fragmentering i energimarkedene, og at det er viktig at medlemslandene følger opp sine forpliktelser.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)